

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра цивільно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

«31» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАХИСТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

рівень вищої освіти - другий (магістерський)

галузь знань - D Бізнес, адміністрування та право

спеціальність - D8 Право

освітня програма - Право

вид дисципліни - за вибором

факультет - юридичний

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

31 серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Воронов К.М. к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету

Протокол від 28 серпня 2026 року, № 1

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін _____ Олена УСТИМЕНКО

Програму погоджено с гарантом освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Право»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

_____ Ганна ЗУБЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від 31 серпня 2026 року, № 1

Голова методичної комісії
юридичного факультету _____ Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Захист права інтелектуальної власності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю D8 Право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є досягнення всебічного глибокого розуміння та засвоєння студентами сутності та природи сфери захисту права інтелектуальної власності та роботи з відповідними міжнародними та національними нормативними документами.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є визначення та аналіз правових проблем, формування та обґрунтування правових позицій та застосування отриманих знань у практичних ситуаціях.

1.3. Кількість кредитів – 3 кредити

1.4. Загальна кількість годин – 90 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
12 год.	4 год.
Практичні, семінарські	
12 год.	2 год.
Лабораторні	
Самостійна робота, у тому числі	
66 год.	84 год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК 12. Здатність працювати в команді

СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності

СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України

СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні

СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України

СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції

СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію

СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності

СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК 11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією

СК 14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини

СК 15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості

СК 16. Знання і розуміння ролі права в розбудові цифрових економіки, суспільства та держави

СК 17. Здатність до інноваційного мислення та оперування знаннями про суспільство, інформаційні технології та правничу професію

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності

ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих

послуг

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права

ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції

ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування

ПРН 16. Брати продуктивну участь у розробці проєктів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності Визначені закладом вищої освіти:

ПРН 18. Готувати проєкти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях

ПРН 19. Формулювати багатоваріантність розв'язання правових проблем (задач) у вирішенні практичних ситуацій.

1.8. Пререквізити: Теорія права та держави. Цивільне право (загальна частина). Цивільне право (особлива частина). Господарське право. Цивільний процес. Господарський процес.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Загальна частина захисту інтелектуальної власності.

Тема 1. Поняття захисту права інтелектуальної власності.

Поняття та види творчості. Поняття права інтелектуальної власності в об'єктивному розумінні. Поняття захисту права інтелектуальної власності в суб'єктивному розумінні. Поняття захисту права інтелектуальної власності в суб'єктивному розумінні. Основні інститути права інтелектуальної власності, основні засади їх захисту. Теорії права інтелектуальної власності. Юридична природа захисту права інтелектуальної власності.

Тема 2. Поняття й види об'єктів і суб'єктів захисту права інтелектуальної власності, особливості їх захисту.

Поняття та види об'єктів права інтелектуальної власності. Поняття та види об'єктів авторського права: особливості їх захисту. Поняття та види об'єктів суміжних прав: особливості їх захисту. Поняття та види об'єктів права промислової власності: особливості їх захисту.. Поняття та види нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності. Творець як суб'єкт права інтелектуальної власності. Види творців: автор, виконавець, винахідник, раціоналізатор. Поняття та види суб'єктивних прав суб'єкта права інтелектуальної власності: особливості їх захисту. Поняття та види особистих немайнових прав. Поняття та види майнових прав: особливості їх захисту.

Тема 3. Особливості захисту авторського прав та суміжних прав.

Історія становлення та розвитку авторського права. Джерела правового регулювання авторського права. Об'єкти авторського права. Незахищені об'єкти. Виникнення і здійснення

авторського права, суб'єкти авторського права. Автори і співавтори. Особисті немайнові права автора. Майнові права автора. Вільне використання об'єктів авторського права. Поняття та види плагіату. Академічний плагіат. Договірні відношення в авторському праві. Поняття і типи авторських договорів. Поняття і види авторських договорів про передачу твору для використання: видавничий договір, постанов чий договір, сценарний договір тощо. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.

Тема 4. Особливості захисту промислової власності.

Історія становлення та розвитку патентного права, його система. Джерела патентного права. Об'єкти та суб'єкти патентного права. Поняття охороноздатності об'єктів патентного права. Поняття винаходу й його види. Умови надання правової охорони винаходу. Умови патентоспроможності винаходу і їх характеристики. Характеристика патенту патентовласників. Права та обов'язки патентовласників.

Поняття промислового зразка і його видів. Умови надання правової охорони промислового зразка. Умови патентоспроможності промислового зразка і їхньої характеристики. Характеристика патенту і патентовласників. Права та обов'язки власника патенту. Порядок одержання патенту.

Поняття корисної моделі. Умови надання правової охорони корисної моделі. Умови патентоспроможності корисної моделі і її характеристика. Характеристика патенту і патентовласників. Права та обов'язки власника патенту. Порядок одержання патенту.

РОЗДІЛ 2. Спеціальна частина захисту інтелектуальної власності.

Тема 5. Захист нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.

Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Право інтелектуальної власності на сорти рослин, породи тварин. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Поняття комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності. Мета і основні способи комерціалізації. Використання об'єктів інтелектуальної власності у власному виробництві. Передача прав на об'єкти права інтелектуальної власності. Внесення інтелектуальної власності до статутного капіталу підприємства. Оцінка вартості прав на об'єкти права інтелектуальної власності

Тема 6. Система договорів щодо розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності.

Загальна характеристика та види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Особливості захисту договорів у сфері інтелектуальної власності. Порядок укладання та істотні умови окремих видів договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Форма договорів у сфері інтелектуальної власності. Державна реєстрація договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Правове регулювання відносин щодо надання дозволу на використання об'єктів права інтелектуальної власності. Ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Поняття та види ліцензій, особливості їх захисту.

Тема 7. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності: особливості захисту. Загальні засади комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Види способів комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Тема 8. Особливі випадки охорони окремих нових об'єктів права інтелектуальної власності.

Охорона прав інтелектуальної власності та захист права інтелектуальної власності: співвідношення понять. Зміст права на захист: матеріальна та процесуальна складові.

Підстави захисту права інтелектуальної власності: порушення права, невизнання права, оспорування права. Форми захисту права інтелектуальної власності: юрисдикційна та неюрисдикційна. Загальні способи захисту права інтелектуальної власності. Міри захисту та міри відповідальності. Спеціальні способи захисту прав інтелектуальної власності. Охорона прав інтелектуальної власності на твори графіті. Охорона прав інтелектуальної власності у цифровому середовищі. Охорона електронних аудіо книг. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері виробництва ювелірних прикрас. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері ресторанного бізнесу. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері реклами.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб.	інд.	с.р.		л	с	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальна частина захисту інтелектуальної власності												
Тема 1. Поняття захисту права інтелектуальної власності.	10	1	1			8	11	1				10
Тема 2. Поняття й види об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності: особливості їх захисту.	10	1	1			8	10					10
Тема 3. Особливості захисту авторського права та суміжних прав.	12	2	2			8	10					10
Тема 4. Особливості захисту промислової власності.	12	2	2			8	12	1	1			10
Разом за розділом 1	44	6	6			32	43	2	1			40
Розділ 2. Спеціальна частина захисту інтелектуальної власності												
Тема 5. Захист нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.	10	1	1			8	10					10
Тема 6. Система договорів щодо розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності	10	1	1			8	10					10
Тема 7. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності: особливості їх захисту.	12	2	2			8	12					12
Тема 8. Особливі випадки охорони окремих нових об'єктів права інтелектуальної власності	14	2	2			10	15	2	1			12
Разом за розділом 2	46	6	6			34	47	2	1			44
Усього годин	90	12	12			66	90	4	2			84

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття захисту права інтелектуальної власності.	1

2	Поняття й види об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності: особливості їх захисту.	1
3	Особливості захисту авторського права та суміжних прав.	2
4	Особливості захисту промислової власності.	2 (1)
5	Захист нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.	1
6	Система договорів щодо розпоряджання майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності	1
7	Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності: особливості їх захисту.	2
8	Особливі випадки охорони окремих нових об'єктів права інтелектуальної власності	2 (1)
	Разом	12 (2)

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Поняття захисту права інтелектуальної власності (опрацювання додаткової літератури за темою).	8 (10)
2	Поняття й види об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності особливості їх захисту. (опрацювання додаткової літератури за темою).	8 (10)
3	Особливості захисту авторського права та суміжних прав (опрацювання додаткової літератури за темою).	8 (10)
4	Особливості захисту промислової власності. (опрацювання додаткової літератури за темою).	8 (10)
5	Захист нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності (опрацювання додаткової літератури за темою).	8 (10)
6	Система договорів щодо розпоряджання майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності (опрацювання додаткової літератури за темою).	8 (10)
7	Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності: особливості їх захисту. (опрацювання додаткової літератури за темою).	8 (12)
8	Особливі випадки охорони окремих нових об'єктів права інтелектуальної власності (опрацювання додаткової літератури за темою).	10 (12)
	Разом	66 (84)

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Застосовуються три групи методів навчання:

1. словесні – описове розкриття навчального матеріалу, пояснення сутності відповідного явища, поняття, процесу, інструктаж щодо особливостей застосування окремих норм, перевірка рівня самостійного опрацювання навчального матеріалу тощо;

2. наочні – демонстрація схем, таблиць, малюнків (за наявності);

3. практичні – формування вмінь і навичок оперування правовими категоріями, застосування правових норм та використання набутих знань при проведенні семінарських занять.

8. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі методи оцінювання знань та умінь:

- поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей на практичних заняттях, поточне тестування);
- підсумковий контроль (залік).

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо.

Залік - форма підсумкового контролю з навчальної дисципліни за семестр, що спрямована на перевірку засвоєння теоретичного та практичного матеріалу. Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні підсумкового контролю з навчальної дисципліни, складає 40. Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

Перелік питань до заліку

1. Поняття та види творчості.
2. Поняття права інтелектуальної власності в об'єктивному розумінні.
3. Поняття права інтелектуальної власності в суб'єктивному розумінні.
4. Основні інститути права інтелектуальної власності.
5. Теорії права інтелектуальної власності.
6. Юридична природа права інтелектуальної власності
7. Поняття та види об'єктів права інтелектуальної власності.
8. Поняття та види об'єктів авторського права.
9. Поняття та види об'єктів суміжних прав.
10. Поняття та види об'єктів права промислової власності.
11. Поняття та види нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.
12. Творець як суб'єкт права інтелектуальної власності.
13. Види творців: автор, виконавець, винахідник, раціоналізатор.
14. Поняття та види суб'єктивних прав суб'єкта права інтелектуальної власності.
15. Поняття та види особистих немайнових прав.
16. Поняття та види майнових прав
17. Історія становлення та розвитку авторського права.
18. Джерела правового регулювання авторського права.
19. Об'єкти авторського права.
20. Незахищені об'єкти.
21. Виникнення і здійснення авторського права, суб'єкти авторського права.
22. Автори і співавтори.
23. Особисті немайнові права автора.
24. Майнові права автора.
25. Вільне використання об'єктів авторського права.
26. Поняття та види плагіату.
27. Академічний плагіат.
28. Договірні відношення в авторському праві.
29. Поняття і типи авторських договорів.
30. Поняття і види авторських договорів про передачу твору для використання: видавничий договір, постановчий договір, сценарний договір тощо.
31. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.
32. Історія становлення та розвитку патентного права, його система.

33. Джерела патентного права.
34. Об'єкти та суб'єкти патентного права.
35. Поняття охороноздатності об'єктів патентного права.
36. Поняття винаходу й його види.
37. Умови надання правової охорони винаходу.
38. Умови патентоспроможності винаходу і їх характеристики.
39. Характеристика патенту патентовласників.
40. Права та обов'язки патентовласників.
41. Поняття промислового зразка і його видів.
42. Умови надання правової охорони промислового зразка.
43. Умови патентоспроможності промислового зразка і їхньої характеристики.
44. Характеристика патенту і патентовласників.
45. Права та обов'язки власника патенту.
46. Порядок одержання патенту.
47. Поняття корисної моделі.
48. Умови надання правової охорони корисної моделі.
49. Умови патентоспроможності корисної моделі і її характеристика.
50. Характеристика патенту і патентовласників.
51. Права та обов'язки власника патенту.
52. Порядок одержання патенту.
53. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
54. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
55. Право інтелектуальної власності на сорти рослин, породи тварин.
56. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
57. Поняття комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності.
58. Мета і основні способи комерціалізації.
59. Використання об'єктів інтелектуальної власності у власному виробництві.
60. Передача прав на об'єкти права інтелектуальної власності.
61. Внесення інтелектуальної власності до статутного капіталу підприємства.
62. Оцінка вартості прав на об'єкти права інтелектуальної власності
63. Загальна характеристика та види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
64. Особливості договорів у сфері інтелектуальної власності.
65. Порядок укладання та істотні умови окремих видів договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
66. Форма договорів у сфері інтелектуальної власності.
67. Державна реєстрація договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
68. Правове регулювання відносин щодо надання дозволу на використання об'єктів права інтелектуальної власності.
69. Ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності.
70. Поняття та види ліцензій.
71. Загальні засади комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.
72. Види способів комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.
73. Охорона прав інтелектуальної власності та захист права інтелектуальної власності: співвідношення понять.
74. Зміст права на захист: матеріальна та процесуальна складові.
75. Підстави захисту права інтелектуальної власності: порушення права, невизнання права, оспорювання права.
76. Форми захисту права інтелектуальної власності: юрисдикційна та неюрисдикційна.
77. Загальні способи захисту права інтелектуальної власності.

78. Міри захисту та міри відповідальності.
79. Спеціальні способи захисту прав інтелектуальної власності.
80. Охорона прав інтелектуальної власності на твори графіті.
81. Охорона прав інтелектуальної власності у цифровому середовищі.
82. Охорона електронних аудіо книг.
83. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері виробництва ювелірних прикрас.
84. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері ресторанного бізнесу.
85. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері реклами.

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\Sigma 40 = 60$:

Формула обчислення

$$\Sigma 60 = \frac{\Sigma 1}{\Sigma 2} \times 8 \text{ (вісім)}$$

Примітка:

$\Sigma 60$ – сума максимальної кількості балів

$\Sigma 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.

$\Sigma 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

8 – коефіцієнт

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання	Разом	Залік	Сума
T1-T8			
$\Sigma 60$	60	40	100

Для допуску до складання заліку здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань,

рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних. проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;

- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;

- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;
- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, причому відповіді нечіткі;

- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання залікових робіт

Залікова роботи виконується у письмовій формі та складається із 40 тестових завдань. Кожне тестове завдання має п'ять варіантів відповідей, тільки одне яких є правильним; за кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90-100	зараховано
70-89	зараховано
50-69	зараховано
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Право інтелектуальної власності : підручник / О. С. Юнін, К. Р. Резворович, М. П. Юніна та ін. Дніпро : ДДУВС, 2025. 148 с.

2. Право інтелектуальної власності: Підручник. О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін.] за заг. ред. О. І. Харитонової. Видавництво Юрінком Інтер. 2022. 540 с.

3. Кулініч О. О. Охорона та захист прав інтелектуальної власності: економіко-правові підходи. К. «Ліра-К», 2019. 276 с.

Допоміжна література

1. Абдуліна І. Великобританія внесла зміни у законодавство про торговельні марки. *Інтелектуальна власність в Україні*. 2019. № 2. С. 77-78.

2. Бельтюкова Є. М. Правове регулювання наступництва майнових прав інтелектуальної власності за цивільним законодавством України : дис ... к.ю.н. Одеса, 2019. 200 с.

3. Бобонич Є., Шпак П., Константинова І. Сорт рослин у системі об'єктів права інтелектуальної власності в Україні. *Знання європейського права*. 2021. № 3. С. 16-19.

4. Воронов К. М. Проблемні питання охорони права інтелектуальної власності у спорті. *Науковий Вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2021.

Вип. 64. С. 98–102. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2021/08/20-1.pdf>.

5. Воронов, К. (2025). Зустрічні позови держав щодо ESG та шкоди довкіллю в практиці ICSID: аналіз нових процедурних можливостей за правилами 2022 року. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*, (40), 111-118. URL: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-40-11>.

6. Воронов К. М. Арбітрабельність спорів за участі споживачів у світлі Директив ЄС. *Держава і право в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення в Україні: тези доповідей XVI Міжнародної науково-практичної конференції «Від громадянського суспільства – до правової держави»* (м. Харків, 04 червня 2025 р.). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2025. С. 180–184. URL: https://law.karazin.ua/resources/2025/Konferencia_04-06-2025_Zbirka_tez.%5B1%5D.pdf.

7. Добровольська К. Л. Сутність організаційно-правового механізму охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні: теоретичний аспект. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 18. С. 108-114.

8. Дмитренко В. Особливості договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 11. С. 24-28.

9. Гриценко С. О. Добре відомі торговельні марки: практика визнання та захисту. *Юридична Україна*. 2024. № 1. С. 30–37.

10. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування: практ. посіб. К., 2007. 448 с.

11. Капіца Ю. Незареєстрований промисловий зразок: особливості захисту праву європейському союзу та проблеми тролінгу в Україні. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2020. № 5. С. 60-71.

12. Капіца Ю. М. Захист прав на комерційну таємницю та ноу-хау в Україні у світлі імплементації директиви (ЄС) 2016/943 та практики застосування. *Інформація і право*. 2021. №4 (39). С. 70-79.

13. Миколенко О. М. Специфіка адміністративної відповідальності за порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 1. С. 156-161.

14. Мікульонюк І. О. Інтелектуальна власність: навч. посіб. 3-тє вид., переробл. і допов. К. : НТУУ «КПІ», 2012. 238 с.

15. Кочина О.С. Договірне регулювання авторських та суміжних відносин. *Право і суспільство*. 2020. № 2. С. 177-182.

16. Пекар А. Співвідношення правових інститутів прав на засоби індивідуалізації від недобросовісної конкуренції. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 2. С. 59-264.

17. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / За заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В.О. Жарова. К.: Парламент, 2006. 432 с.

18. Сопова К. Висновки експертів, патентних повірених та інших фахівців у справах щодо прав на торговельні марки. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. № 1. С. 50-58.

19. Цибульов П. М., Чеботарьов В. П., Зінов В. Г., Суїні Ю. Управління інтелектуальною власністю: Монографія. К., 2005. 448 с.

20. Подолєв О. О., Подолєва А. І., Правове регулювання вилучення майнових авторських і суміжних прав з управління організації колективного управління. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. Т. 2. С. 62-65.

21. Демченко Т. С. Охорона товарних знаків (порівняльно-правовий аналіз): Монографія. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004. 184 с.

22. Рябченко Ю. Оригінальність твору: законодавчі новації та перспективи їх реалізації. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. № 1-2. С. 25-33.

23. Viken M. The Borderline Between Legitimate and Unfair Copying of Products – A Unified Scandinavian Approach? *International Review of Intellectual Property and Competition Law*. 2020. P. 1033-1061.

24. Штефан О. Цивільно-правові способи захисту авторського права і суміжних прав: новації законодавства. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. № 1-2. С. 25-33.

25. Янішевська К. Д., Тертичний О. Р. Правове регулювання наукового відкриття як об'єкта інтелектуальної власності. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. № 3 (28). С. 301-303.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Електронно-цифрова бібліотека Європейського патентного відомства: <http://www.ep.espacenet.com> або <http://www.european-patent-office.org>.

2. Сайт Верховної Ради України: www.zakon1.rada.gov.ua.

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua

4. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна: <http://www.univer.kharkov.ua>

5. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка: <http://korolenko.kharkov.com>